

Τράπεζα Θεμάτων Αρχαία Γενικής Παιδείας Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18530

ΘΕΜΑ 152^{ον} Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 441-457**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΚΡ. Σέ δή, σέ τήν νεύουσαν εἰς πέδον κάραι,
φής, ἢ καταρνή μὴ δεδρακέναι τάδε;
- ΑΝ. Καὶ φημί δρᾶσαι κούκ ἀπαρνούμαι τὸ μῆ.
- ΚΡ. Σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαυτὸν ἢ θέλεις
ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον 445
σὺ δ' εἶπέ μοι μὴ μήκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
- ΑΝ. Ἥϊδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
- ΚΡ. Καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;
- ΑΝ. Οὐ γάρ τι μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
οὐδ' ἢ ξύννοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠόμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἀγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ἥϊδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον; ... οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.

Μονάδες 30**B. 1.**

ΑΝ. Το γνώριζα ἄπως θα μπορούσα να μην το ξέρω; Αφού ήταν πολύ γνωστό (σε όλους).

ΚΡ. Και πάλι τόλμησες να παραβείς αυτούς εδώ τους νόμους;

ΑΝ. Γιατί δεν ήταν καθόλου ο Δίας αυτός που πρόσταξε αυτά σε εμένα, ούτε και η Δίκη που κατοικεί μαζί με τους θεούς του κάτω κόσμου όρισε τέτοιους νόμους μεταξύ των ανθρώπων, ούτε και φανταζόμουν ότι τα δικά σου κηρύγματα έχουν τόσο μεγάλη δύναμη, ώστε να μπορείς, αν και είσαι θνητός, να ξεπεράσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί αυτοί δεν ισχύουν καθόλου

σήμερα βέβαια και χθες, αλλά αιώνια και κανένας δεν ξέρει από πότε φανερώθηκαν.

2. Πώς λάτρευαν τον θεό Διόνυσο οι οπαδοί του; Να αναφέρετε και να περιγράψετε το ουσιώδες γνώρισμα της διονυσιακής λατρείας.

Μονάδες 10

B. 2.

Κατά τις τελετές του Διονύσου οι οπαδοί του λάτρευαν τον θεό σε κατάσταση ιερής μανίας, άφθονης οινοποσίας, πολλών αστεϊσμών και έξαλλου ενθουσιασμού. Ουσιώδες γνώρισμα των λατρευτικών τους εκδηλώσεων ήταν η έκσταση, η συναισθηματική μέθη, που τους ταύτιζε με άλλα πρόσωπα, τους Σατύρους, και τους μετέθετε σε μία κατάσταση θεϊκή. Για την επιτυχία της έκστασης οι πιστοί μεταμφιέζονταν. Τυλίγονταν με δέρματα ζώων, άλειφαν το πρόσωπό τους με κατακάθι κρασιού (τρυγία) ή το σκέπαζαν με φύλλα δέντρων, φορούσαν στεφάνια από κισσό, πρόσθεταν ουρές, γένια ή κέρατα, όπως και οι ακόλουθοι του θεού.

3. α) *άπαρνοῦμαι, ἐμφανῆ, ὑπερβαίνειν, ξύνοικος, ἄγραπτα*: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Μονάδες 5

- β) *νεόουσαν, κομίζοις, ἐτόλμας, ὠρισην, σθένειν*: Να γράψετε μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Μονάδες 5

B. 3.

- α) από + ἀρνέομαι –οῦμαι
έν + φαίνομαι
ὑπέρ + βαίνω
συν + οἶκος
ἀ + γράφω

- β) νεύμα, κόμιστρο, τολμηρός, ορίζοντας, σθένος

Επιμέλεια: Κουράκου Γεωργία